

A «Vereinigung von Freunden der Stadtbibliothek» kiadásában jelent meg az Institut másik munkája: a *Neue Zeytungen auss dem landt Westphalen*. Ez a munka Westfalen történetéből a XVI. század végétől a XVIII. század első évtizedéig terjedő korszakhoz nyújt bibliografiai adalékot.

A XVII. században, de már a XVI. század utolsó évtizedeiben is Westfalen nagymértékben érezte a háború furiáinak borzalmait. A jülichclevei örökösödési perből indulva ki a háború kísértete tombolt Westfalenben, amelyet az egész század folyamán éhség és nyomorúság követett. Egész Európából odacsődült zsoldoscsapatok garázdálkodtak a «Rote Erde»-en és minden európai nemzet katonái itt tombolták ki magukat. Ezekről a véres eseményekről Westfalen városainak krónikái hoznak elsősorban hírt, amelyekben egész oldalak könnyel és vérrel vannak írva. Ezekhez a feljegyzésekhez értékes kiegészítést nyújtanak a mai hirlapok elődei: a rölapok (Flugblatt) és jelentések (Relatio), amelyek igen nagy elterjedtségnek örvendettek. Ha túlnyomóan a Westfalen földjén dült háborúkról vagy idegen zsoldosok pusztításairól, félelmes természeti jelenségekről, nagy tűzvészekről hallunk is e közlések nyomán, ezeken kívül értékes kultúrtörténeti bepillantást is engednek ezek a szemtanuktól származó leírások, amelyek az akkori művelődésnek sokszor egyedüli forrásai. E bibliográfia első közlése 1574-ből, az utolsó pedig 1731-ből származik és összesen 26 címet foglal magában az egyes Zeitungok és Relatiók tartalmának sokszor részletes magyarázatával. A bibliografiai anyagot hét facsimile díszíti. KELENYI B. OTTÓ.

Hermanin, Federico: *La vita nelle vecchie stampe italiane*. Spoleto, 1928. Claudio Argentieri, 4-r., 191 l.

A művészetnek minden ága több-kevesebb vonatkozásban van a reális élettel, annak nem egyszer hű tükörképe. Főként áll ez a rajzokra és az ezzel szoros kapcsolatban álló metszetekre, melyek nagyobb őszinteséggel, több frissességgel őrzik meg számunkra a mindennapi élet jelenségeit. Az illusztrált könyvek gazdag tárházai és becses forrásai az egyes nemzetek korkosztümeit, szokásait, sőt típusait tanulmányozó szaktudósnak. A technikai eszközök kifinomodása, az élet mindjobban gazdagodó formái hozták magukkal, hogy a metszetek sem maradnak meg primitív, szinte népies formájukban, hanem mind kifejezési eszközben, mind tárgyyszerűségben komplikálódnak és így jönnek létre a barok kor metszetei, melyek egy archeológus kíváncsiságával és egy

természettudós elmélyülésével tárgyalják az antik emlékek mellett nemcsak az emberi szépséget, de az emberi félszépséget, sőt beteges elválásokat egyaránt. (L. GRECO, TIEPOLO.)

Az 1927-es firenzei könyvkiállítás volt tanubizonyossága annak, hogy Itáliában nagy érdeklődéssel fordulnak mind az önálló, mind a könyveket díszítő metszetek, mint az elmúlt életnek beszédes tanui felé. Ennek a művelődéstörténeti érdeklődésnek derivátuma Federico HERMANIN-nak, a római Palazzo Venezia igazgatójának könyve is, amely a könyvnyomtatás kezdeteitől a risorgimentóig haladva kívánja az olasz élet művelődéstörténeti mozzanatait az egykorú metszetek alapján megőriztetni. Műtörténeti s kultúrtörténeti szempontból egyaránt fontos munkájában chronológiailag sorakoztatja fel a metszetek elég gazdag és változatos sorát és igyekszik azokat az olasz közélet illusztrálására felhasználni. Azonban az olvasó HERMANIN könyvét csak mint szép metszetek elég gazdag gyűjteményét élvezheti, elsősorban módszertani fogyatkozásai miatt. Hiányzik a könyvből minden áttekinthetőség. Az első lapon előre bocsátja, hogy senkise várja könyvétől az olasz metszetek tudományos és módszeres feldolgozását. Más helyütt pedig hosszasan fejtegeti ZUAN ANDREA és FRA ANTONIO DA MONZA egymáshoz való viszonyát és hogy dekoratív motívumaik honnan erednek, ami valóban részletkérdés és egy más természetű munka keretébe tartozik. Ugyancsak részletesen tárgyalja a metszetek dekoratív szélének «antiki-záló» voltát, ami eltekintve attól, hogy ezek nem az antikból merítettek első kézből, hanem a miniatura-festészet mintáiból, nézetünk szerint az olasz «élet»-nek semmiféle megnyilatkozását sem tárja fel, mint ahogyan NICOLETTO DA MODENA, vagy GIOVANNI ANTONIO DA BRESCIA mitológiai képei sem tartoznak a tárgyhoz. Ugyanez vonatkozik a sei-és settecento korában Guido RENI ornamentális kompozíciójára, Orazio SCOPPA vázatervezetére és Annibale CARRACCI legyezőrajzára is.

Az anyagot tárgy szerint kellett volna csoportosítani, akkor tiszta és világos képet kaptunk volna egyes korok viseletéről, népies szokásairól, babonáiról, sőt egyes városok, mint Velence és Róma topográfiájáról is.

Ha nem várunk is a művészekről teljes és részletes magyarázatot, mégis szívesen vettük volna a munka keretén belül művészi eredetűeknek és hovátartozásuknak rendszeresebb tárgyalását.

A könyvnek érdeme, hogy, ha nem is mindig szorosan a tárgyhoz tartozó, de igen szép és gyakran először látott képes anyagot közöl a

stiliztikailag igen szép és élvezetes, de kevésbé tartalmas szöveg között.

DR. WOLF RÓZSI.

A Fővárosi Nyilvános Könyvtár Értesítője. 1927. Új folyam. 7. kötet 1—4. szám. Budapest, Székesfőváros Házi nyomdája. 183 l. 8-r.

A Fővárosi Könyvtár 1921 óta ismét s rendszeresen kiadja *Értesítőjét*, mely bevezetőül egy-egy évnek történetéről ad képet, majd a gyarapodásnak lajstromát közli az ő tizedesrendszere szerinti egymásutánban.

Az 1927. évről szóló jelentésből ki kell emelnünk a személyi változásokat, amelyek az új igazgatónak kinevezésével kapcsolatosak. A székesfőváros tanácsa, 1927 január 31-iki ülésén igazgatóvá választotta a könyvtár régi, kiváló tisztviselőjét, ENYVÁRI Jenő aligazgatót, kit széleskörű tudományos képzettsége s könyvtári gazdag ismeretei predestináltak a Fővárosi Könyvtár vezetésére és az új elhelyezésével karöltve járó kifejlesztési munkák megtervezésére és irányítására.

A megüresedett aligazgatói állásra dr. DÁVID Antal főkönyvtárnok egyidejűleg megválasztott s ezzel kapcsolatban a tisztviselők egész sora lépett elő.

A Fővárosi Könyvtár két nagy részre oszlik, a központra és a fiókokra. A használatról, gyarapodásról és javadalomról csak néhány tanulságos számot kívánunk felsorolni.

A lefolyt 1927. évben a könyvtár 937.261 kötet könyvet adott olvasói kezébe; megnyitotta Budán a Döbrentey-utcában 11. számú fiókkönyvtárát. Gyarapodása ez évben így oszlott meg: a központ 9804, a fiókok 22.671 darabbal gazdagodtak, ebből 7525, illetőleg 22.611 darab vétel, a különbözet ajándék, csere, áthelyezés. Ami pedig a javadalmat illeti, a központnak könyvbeszerzésre, könyvkötésre, katalógusnyomásra, s dologi kiadásokra (amik szintén a könyvtár javára szolgálnak, miután házbér, épületfenntartás, fűtés, világítás, más rovat terhére megy) kerek-számban 150.000 pengő, a fiókok számára ugyane kiadásokra 160.000 pengő, összesen tehát 310.000 pengő utalványoztatott ki az 1927-ik évben. (A Nemzeti Múzeum Könyvtárának költségvetésileg 18.960 pengő, azaz tizenhatszázharminchárom pengő az évi javadalma könyvbeszerzésre, kötésre stb. L. Állami költségvetés, Közokt. min. XVI. fej.-ben a 119. lapon.)

Isoz K.